

اللَّهُ الرَّحْمَنُ الرَّحِيمُ

www.Ketab.ir

سرشناسنامه: فاخر، لیلا، ۱۳۵۸؛ عنوان و نام پدیدآور: سلفی
گری تا قبل از داعش / مولف لیلا فاخر؛ مشخصات نشر: قم،
اندیشه مولانا، ۱۳۹۹؛ مشخصات ظاهری: ۲۸۰ ص.؛ شابک:
۷-۷۰۸۸۹۳-۶۰۰-۹۷۸؛ وضعیت فهرست نویسی: فیپا؛
یادداشت: وهابیت؛ عقاید؛ تایخ؛ سلفیه؛ رده بندی کنگره:
BP۲۰۷/۶؛ رده بندی دیویی: ۲۹۷/۴۲۶؛ شماره کتابشناسی
ملی: ۶۱۹۹۰۴۵.

سلفی گری تا قبل از داعش

لیلا فاخر

www.Ketab.ir

سلفی گری تا قبل از داعش

مؤلف: لیلا فاخر

صفحه آرا: مرتضی سلیمان

ناشر: اندیشه مولانا

تیراژ: ۵۰۰ نسخه

نوبت و سال چاپ: اول؛ ۱۳۹۹

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۷۰۸۸-۹۳-۷

تمام حقوق مادی و معنوی متعلق به مؤلف می باشد

فهرست مطالب

۱۳	پیشگفتار
۱۵	مقدمه
۱۸	کلیات تحقیق
۱۸	تعریف و تبیین موضوع
۲۰	طرح مسئله و پرسشهای تحقیق
۲۰	سؤالات اصلی
۲۰	سؤالات فرعی
۲۲	اهداف و فواید تحقیق
۲۳	پیشینه موضوع
۲۴	تعریف مفاهیم و اصطلاحات کلیدی تحقیق
۲۴	مذهب
۲۵	وهابیت
۲۶	روش تحقیق
۲۶	مشکلات و موانع تحقیق

بخش اول؛ تاریخچه تشکیل وهابیت

- فصل اول: چگونگی بوجود آمدن وهابیت و وجه تسمیه آن به این نام ۳۱
- فصل دوم: بنیانگذاران وهابیت ۳۴
- الف - سلفیه یا سلفیون ۳۵
- ب - بربهاری (۲۳۳ - ۳۲۹ هـ) ۴۱
- خلاصه‌های از زندگینامه ۴۱
- شمه‌های از عقاید بربهاری ۴۳
- ج - ابن تیمیه (۶۶۱ - ۷۲۸ هـ ق) ۴۴
- عقاید ابن تیمیه به طور اجمال و تفصیل ۴۶
- (۱) توحید: ۴۸
- (۲) وسعت دادن دایره کفر و شرک ۴۹
- (۳) اعتقاد به رؤیت و اثبات جهت ۵۰
- (۴) اعتقاد به اینکه، ذات احدیت به آسمان دنیا فرود می‌آید ۵۱
- (۵) اعتقاد به اینکه عصمت انبیاء قبل از بعثت لازم نیست ۵۲
- (۶) حرمت سفر برای زیارت ۵۳
- (۷) قسم به غیر خدا ۵۴
- (۸) سفر به بقاع معظمه و مشاهد متبرکه ۵۵
- (۹) بنا و ساختمان بررو و اطراف قبور و لزوم ویران کردن آن ۵۵

۶۰	نظر کلی درباره عقاید ابن تیمیه
۶۱	تعدادی از کتابهای ابن تیمیه
۶۲	کسانی که به راه ابن تیمیه رفتند:
۶۳	د- محمد بن عبدالوهاب (۱۱۱۵ - ۱۲۰۶ ه. ق)
۶۹	-موقعیت زمانی طرح عقاید محمد بن عبدالوهاب
۷۱	-عقاید محمد بن عبدالوهاب
۷۴	-پایان کار شیخ محمد بن عبدالوهاب
۷۵	-توضیحی درباره کتاب «کشف الشبهات»
۷۷	فصل سوم: وحدت وهابیه و خوارج
۸۷	فصل چهارم: وهابیت در خدمت
۸۸	چگونگی ارتباط محمد بن عبدالوهاب با استعمار
۸۹	دامی که جاسوس انگلیسی برای محمد بن عبدالوهاب گسترد
	نقشهای که استعمار (وزارت مستعمرات انگلیس) برای محمد بن عبدالوهاب
۹۱	تهیه نمود

بخش دوم؛ عقاید وهابیان

۹۹	مقدمه
۱۰۱	فصل اول:
۱۰۱	عقاید وهابیان در یک نگاه کلی با توجه به تعالیم رئیس این مکتب

- الف. مبارزه با شرک و خرافات و بازگشت به اسلام سلف و سلف صالح
 ۱۰۱.....
- ۲- مخالفت با عقل، فلسفه، اجتهاد، تفسیر قرآن، تصوف و عرفان و هرگونه
 نوآوری با عنوان بدعت ۱۰۳
- ۳- مسأله وحدت و خلافت دینی - عربی و ضدیت با ترکان عثمانی . ۱۰۵
- ۴- دشمنی با شیعیان ۱۰۶
- فصل دوم: بررسی چند شبهه از دیدگاههای مختلف ۱۰۸
- ۱- وهابیت و زیارت قبور ۱۰۸
- زیارت قبور مؤمنان از دیدگاه کتاب و سنت ۱۰۹
- الف - دلیل قرآنی بر مشروعیت زیارت قبور ۱۰۹
- ب - زیارت قبور در سنت پیامبر ﷺ ۱۱۰
- ج - مشروعیت زیارت قبر پیامبر از منظر قرآن و سنت ۱۱۳
- الف) از دیدگاه قرآن: ۱۱۳
- ب) از دیدگاه احادیث: ۱۱۵
- زیارت پیامبر ﷺ در احادیث عترت طاهره علیهم السلام: ۱۱۶
- د- زیارت قبور به دلیل اجماع: ۱۱۷
- ه - زیارت قبور به دلیل عقل: ۱۲۰
- و- زیارت قبور با توجه به عمل اصحاب و تابعین ۱۲۱

ز- نظر علماء درباره زیارت	۱۲۲
۲- شفاعت	۱۲۵
الف: دلایل جواز شفاعت خواهی	۱۲۸
- دلایل قرآنی (شفاعت در قرآن)	۱۲۸
دلایل روایی (شفاعت در روایات)	۱۳۳
طلب شفاعت در زمان حیات و ممات پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله	۱۳۴
- طلب شفاعت در کلام علمای عامه	۱۳۸
ب - بررسی دلایل وهابی ها درباره منع درخواست شفاعت	۱۴۰
اشکال نخست: درخواست حاجت از غیر خدا حرام است	۱۴۰
اشکال دوم: شفاعت حق مختص خداست	۱۴۲
اشکال سوم: شفاعت را باید از خدا بخواهیم نه از پیامبر خدا	۱۴۳
اشکال چهارم: اعتقاد به شفاعت به کفر و شرک می انجامد	۱۴۵
اشکال پنجم: درخواست شفاعت از مرده لغو است	۱۴۸
۳- توسل	۱۴۹
- دلایل جواز توسل	۱۵۱
الف - توسل در قرآن	۱۵۱
- توسل در روایات	۱۵۷
۱- توسل به اسماء و صفات الهی	۱۵۸

- ۲- توسل به قرآن کریم ۱۵۸
- ۳- توسل به عمل صالح ۱۵۹
- ۴- توسل به دعای برادران مؤمن و صالح ۱۶۲
- ۵- توسل به خمسه طیبه قبل از وجود آنها ۱۶۴
- ۶- توسل به ملائکه ۱۶۵
- ۷- توسل به پیامبر ﷺ ۱۶۵
- سیره و اقوال علماء در مسأله توسل ۱۷۵
- اشکالات و پاسخها ۱۷۸
- اشکال نخست ۱۷۸
- اشکال دوم ۱۸۰
- اشکال سوم ۱۸۲

بخش سوم؛ وهابیت و علماء اسلام

- فصل اول: عقیده علماء اهل سنت درباره بنیانگذاران وهابیت ۱۸۷
- الف. موقعیت دینی ابن تیمیه نزد علمای اهل سنت ۱۸۷
- ب - کتابهایی که در رد ابن تیمیه نوشته شده است: ۱۹۲
- ج - نامه‌های در رد عقاید ابن تیمیه ۱۹۴
- د. مخالفت علماء با محمد بن عبدالوهاب ۱۹۸
- ه - مخالفت رهبران مذاهب اسلامی با عقاید بنیانگذار وهابیت ۱۹۹

فصل دوم: کتابهایی در رد وهابیان (پیشینه وهابیت) ۲۰۴

الف - کتابهایی که در رد محمد بن عبدالوهاب نوشته شده است: ۲۰۴

ب - فریادها (کتابهایی که در سال های اخیر نگاشته شده است) ۲۰۹

بخش چهارم؛ جنایات وهابیت و چگونگی گسترش آن

فصل اول: تخریب زیارتگاه ها و اماکن تاریخی ۲۱۵

الف: شمه های از جنایات وهابیت ۲۱۵

ب. ویران کردن گنبدها و زیارتگاه ها توسط وهابیان ۲۱۷

ج: ویرانی اماکن تاریخی اسلام به دست آل سعود ۲۱۹

فصل دوم: چگونگی تسلط و حملات بیرحمانه وهابیان به شهرها و سرزمین

های زیارتی ۲۲۲

الف: حمله به طائف ۲۲۲

ب: فجایع وهابی ها در حمله به کربلا ۲۲۵

ج: حمله وهابیان به نجف اشرف ۲۲۹

- چگونگی شدت یافتن کینه وهابیان نسبت به شهر نجف ۲۲۹

- نخستین واقعه ۲۳۰

- واقعه دوم در یک منبع تاریخی دیگر آمده است ۲۳۱

- حملات دیگر ۲۳۲

- علت شکست و ناکامی وهابیان در حمله به نجف ۲۳۵

- د- حمله به مکه ۲۳۵
- جنگ با شریف مکه: ۲۳۸
- هجوم دوباره وهابیان ۲۳۹
- ه- تصرف مدینه ۲۴۱
- فصل سوم: کشتارهای دیگر وهابیان ۲۴۴
- فصل چهارم: جنایات وهابیان در حال حاضر ۲۴۷
- الف - جنایت وهابی های متعصب در حرم امن الهی ۲۴۷
- ب - اهانت به مقدسات وهابیها (شرح واقعه) ۲۴۸
- فصل پنجم: خشونت تشکیلات وهابیت در این زمان ... ۲۶۱
- الف - گروه طالبان ۲۶۱
- ب - سپاه صحابه ۲۶۳
- ج- خشونت در زادگاه وهابیت ۲۶۷
- د. خشونت در عراق ۲۶۷
- بیانیه هیئت علمای بزرگ سعودی در محکوم ساختن خشونت های وهابیان ۲۶۸
- نتیجه ۲۷۳
- منابع و مآخذ ۲۷۵

پیشگفتار

این پژوهش که به موضوع نقد و بررسی مذهب وهابیت اختصاص دارد به تحلیل تاریخچه تشکیل وهابیت و چگونگی بوجود آمدن آن و نیز بنیانگذاران و خلاصه‌ای از زندگینامه آنها و شمه‌ای از عقایدشان پرداخته شده است.

همچنین نحوه ارتباط وهابیان با استعمارگران مورد بررسی قرار گرفته و تبیین شده است که چگونه وهابیان خدمتگزار استعمار هستند و به دنبال مصالح اسلام و مسلمین - طبق ادعای خودشان - نیستند.

در بخش دیگری از این تحقیق، قسمتی از عقاید وهابیان و رد آنها مورد توجه بوده و از دیدگاه‌های مختلف مورد بررسی واقع شده‌اند و در همین راستا به چند اشکال از اشکالات وهابیان نسبت به زیارت قبور، توسل و شفاعت پاسخ داده شده است. بخش دیگر این پژوهش به بررسی نظر علمای اسلام درباره وهابیان و بنیانگذاران آنان اختصاص داده شده که در این بخش، هم به نظر علما و رهبران مذاهب نظرافکنده شده و هم به کتاب‌هایی که در رد آنها از گذشته تاکنون نگاشته شده‌اند، اشاره شده است.

و در نهایت، بخش آخر تحقیق به بیان جنایات وهابیان و چگونگی گسترش آن اختصاص یافته است تخریب زیارتگاه‌ها و اماکن تاریخی و چگونگی تسلط

وحملات بی‌رحمانه آنان به شهرها و سرزمین‌های زیارتی و همچنین تشکیلات آنان و خشونت‌هایشان در حال حاضر در عراق، افغانستان و در زادگاه وهابیت نیز در این بخش مورد بررسی قرار گرفته است.

هدف این تحقیق افزایش آگاهی درباره این فرقه و نقد و بررسی آن در جهت تبیین و رفع شبهات می‌باشد. دامنه تحقیق، بررسی ریشه‌های اعتقادی آنها از زمان احمد بن حنبل - امام اهل حدیث - تا هم اکنون می‌باشد و به خاطر تاریخی بودن موضوع از روش تحلیل و بررسی منابع دست اول و غیر آنها از طریق منابع کتابخانه‌ای استفاده شده است. و اما نتیجه عمده‌ای که از این تحقیق به دست آمد این است که استکبار و ایادی او به خاطر ترس و واهمه‌ای که از انتشار دین اسلام و به خصوص مذهب تشیع در میان جوانان شرق و غرب و روی آوردن تعداد کثیری از غربی‌ها به دین اسلام در صدد بوده و هستند تا با تأسیس فرقه‌های انحرافی، مبانی فکری شیعیان و بخصوص جوانان شیعه را ویران ساخته و دینی جامد و خود ساخته را به آنها تزریق نمایند که مسلماً چنین دینی باعث فرار آنها از تدین خواهد شد.

مقدمه

قال الامام الصادق عليه السلام: «العالم بزمانه لا تهجم عليه اللوابس»: هر کس آگاه از اوضاع زمان خویش باشد مورد هجوم شبهات واقع نمی شود.

اکنون متجاوز از صد سال است که نبرد فکری و عقیدتی بر ضد اسلام آغاز شده و اردوگاه های شرق و غرب با اعوان و انصار خود بر ضد اسلام بسیج شده است و هفته و ماهی نیست که با عناوین گوناگون بر ضد اسلام و تعالیم آن کتابی منتشر نشود بلکه اسف بارترا این که علیه پیام آور دین اسلام و امین وحی خداوند نیز بی مهابا و از روی جهل خود ساخته یاوه سرایی های در عالم منتشر می کنند که حتی خود نیز به آنها معتقد نیستند، بلکه تنها به خاطر شراره های نفس اماره و زبانه های شهوت توسعه طلبی، بازیچه عناصر پلید و عروسک گردانانی شده اند که از همان ابتدا هدفی جز بازی با مقدسات دین و ناموس طبیعت و قتل و غارت و فسق و فجور و فساد نداشته و ندارند.

روی این اصل و طبق فرموده گهربار امام راستگویان عالم جعفر بن محمد صادق، باید در اوضاع زمان و حوادث تلخ و اسفباری که بر جهان اسلام می گذرد، بیندیشیم و دشمن واقعی اسلام را بشناسیم و بدانیم که استعمار، مصادرات اساسی شریعت اسلامی، یعنی قرآن و سنت را که دوشیء گرانبها و مقدس در میان مسلمانان است مورد هجوم قرار داده و به یک حيله شیطانی دست زده تا به وسیله آن امور معنوی و روحانی را که عامل حرکت و نشاط مسلمانان است، از بین ببرد و به وهابیت الحادی نزدیک سازد و افرادی را به همین منظور تربیت کرده و از روح خود در آنها می دمد.

با همه این احوال و طبق مسئولیت سنگینی که به عنوان مبلغ معارف دین بر عهده ماست بر آن شدم تا تحقیقی در این زمینه انجام دهم و در جهت افزایش آگاهی و توان مقابله و مهم تر از همه کمک به اتحاد مسلمین و وحدت کلمه در این شرایط حساس، قدمی هرچند کوتاه بردارم.

این نوشتار درصدد است که از جوانب مختلف - هرچند به شکل اجمالی به این فرقه را مورد تحلیل و بررسی قرار دهد و به همین سبب، بخش اول به تاریخچه و ریشه‌یابی آنها اختصاص داده شد که به نحوه پیدایش و شرح حال بنیانگذاران آن پرداخته است. در این بخش، شرح حال، زندگینامه و عقاید مؤسسين این فرقه، از بر بهاری در قرن چهارم تا احمد بن تیمیه در قرن هشتم و در نهایت محمد بن عبدالوهاب در قرن دوازدهم مورد توجه قرار داده شده و همچنین نام تعدادی از کتاب‌های بنیانگذاران آنان که تأثیر ویژه در افکار وهابیان داشته و دارد، بیان شده است. البته آنچه در این بخش از زندگینامه مؤسس این فرقه یعنی محمد بن عبدالوهاب، ذکرش ضروری به نظر می‌رسید، نحوه ارتباط محمد بن عبدالوهاب با استعمار بود که در فصل ویژه‌ای به آن پرداخته شده است.

در بخش دوم رساله به تحلیل قسمتی از عقاید وهابیان پرداخته شده و از دیدگاه قرآن، سنت و عقل و اجماع و نیز سیره مسلمین در تاریخ اسلام، به نقد عقاید آنها درباره زیارت قبور و مسأله توسل و شفاعت همت نموده‌ایم.

در بخش سوم، نظریه علماء و دیدگاه‌های رهبران مذاهب اسلامی درباره وهابیان و بنیانگذاران آنان یعنی احمد بن تیمیه و محمد بن عبدالوهاب - از جمله مهمترین مؤسسين این فرقه هستند - را بررسی نموده و به جهت اهمیت موضوع، نام کتاب‌هایی که علمای اهل سنت و نیز شیعیان در رد آنها نگاشته‌اند، آورده شده است.

و بالاخره خاتمه این تحقیق و بخش چهارم را به بیان جنایات آنان در تخریب زیارتگاه ها و اماکن مذهبی و تاریخی از جمله طائف، کربلا، نجف، مکه و مدینه، مختص نمودیم.

در این بخش خشونت های وهابیان در سال های اخیر و دست داشتن آنان در تشکیل گروه هایی مانند طالبان و سپاه صحابه، مورد نظر واقع شده و تبیین شده اند. با توجه به مطالعاتی که در کتب مختلف نمودم، جامعیتی در ارائه بحث های مربوط به وهابیت مشاهده نکردم به همین دلیل این تحقیق را از جهت جامعیت مباحث، دارای امتیاز ویژه می دانم که امید دارم بتواند مورد استفاده پژوهشگران بعدی واقع گردد و با دقت نظری بیشتر آنان، تکمیل شود.

«وما توفیقی الا بالله علیه توکلت و إلیه أنیب»

که تو خشنود باشی و ما رستگار

خدایا چنان کن سرانجام کار

کلیات تحقیق

تعریف و تبیین موضوع

موضوع تحقیق درباره یکی از فرقه‌های اسلامی به نام وهابیت می‌باشد. مسلک و آیین وهابیت به شیخ محمد فرزند «عبدالوهاب نجدی» منسوب است. او در سال ۱۱۱۵ ه. ق در یکی از شهرهای نجد به دنیا آمد و در سال ۱۱۶۳ ه. ق دعوت خود را به سوی مذهب جدید اظهار نمود و پیروانی نیز پیدا کرد، او به توحید دعوت می‌کرد، اما توحید غلطی که او می‌گفت. هرکس می‌پذیرفت، خون و مالش سالم می‌ماند وگرنه مانند کفار حربی حلال و مباح بود. او در سال ۱۲۰۹ ه. ق در گذشت و بعد از او پیروانش نیز به روش او ادامه دادند.

البته شیخ محمد بن عبدالوهاب مبتکر و آورنده عقاید وهابیت نیست بلکه قرن‌ها قبل از او این عقاید به صورت‌های گوناگون، از افرادی مانند «ابن تیمیه» و شاگرد او «ابن قیم جوزیه» اظهار شده ولی به صورت مذهب تازه‌ای در نیامده بود و طرفداران زیادی نداشت.

ابو عباس احمد بن عبدالحلیم معروف به «ابن تیمیه» از علمای حنبلی است که در سال ۷۲۸ ه. ق درگذشت. او چون عقاید و آرای بر خلاف معتقدات عموم فرقه‌های اسلامی اظهار می‌داشت، پیوسته با مخالفت علمای دیگر مواجه بود. به عقیده محققین، همین عقاید ابن تیمیه است که بعداً اساس معتقدات وهابیان را تشکیل داد. البته غائله ابن تیمیه با مرگ او در سال ۷۲۸ در زندان شام فروکش کرد و شاگرد معروفش ابن قیم هر چند به ترویج افکار استاد خود پرداخت، لیکن در

زمان‌های بعد، اثری از چنین افکار و آراء نبود، تا آنگاه که فرزند عبدالوهاب تحت تأثیر افکار ابن تیمیه قرار گرفته و آل سعود، برای تحکیم پایه‌های امارت خود در منطقه نجد به حمایت از او برخاستند. در نتیجه بار دیگر عقاید موروثی از ابن تیمیه در مغز برخی از مردم نجد جوانه زد و به دنبال تعصب‌های خشک و متأسفانه به نام «توحید!» سیل خون، تحت عنوان «جهاد با کافران و مشرکان!» به راه افتاد و هزاران هزار نفر از زن و مرد و کودک و جوان قربانی آن شدند و بار دیگر فرقه جدیدی در جامعه اسلامی پدید آمد. البته بسیار روشن و مبرهن است که عقاید و گفته‌های وهابیان حاکی از یک طرز تفکر قشری سیاسی - مذهبی است که نشان می‌دهد چگونه امپریالیزم غرب و مسیحیت صلیبی از مسلمانان انتقام گرفته و به دست عالم نمایان وهابی و سلطه‌گرایان سعودی، اسلام را همانند مسیحیت تحریف شده، آیینی بریده از واقعیات زندگی روزمره انسان‌ها در همه ابعادش درآورده و این دین حیاتی و عبادت‌های زندگی بخش آن را بی روح و جان در آورده‌اند، تا اسلام را دینی خشک و جامد و غیر مفید برای تمامی اعصار و قرون معرفی نماید.

با عطف نظر به اهمیت موضوع برای خود و دیگران از جهت آشنایی با نقشه - های پلید استعمار در تخریب چهره اسلام و مسلمین و با مشاهده وضعیت پلید استعماری از سوی صهیونیسم بین‌المللی که می‌کوشد در همه زمینه‌ها، کشورهای اسلامی را در اختلاف و دشمنی و تشتت و پراکندگی و ضعف و ناتوانی قرار دهد. بر آن شدم تا با تحقیقی پیرامون این فرقه ضاله، علاوه بر افزایش آگاهی، قدرت مقابله با افکار آنها را نیز در خویش تقویت نمایم.

طرح مسئله و پرسش‌های تحقیق

سؤالات اصلی

- ۱- وهابیت چگونه و در چه تاریخی بوجود آمد و علل پیدایش آن چیست؟
- ۲- ارتباط بنیانگذاران وهابیت با آل سعود چگونه بوده است؟
- ۳- علل پیدایش آیین وهابیت از سوی عربستان سعودی چه بود؟
- ۴- بنیانگذاران این مذهب چه کسانی بودند و عقاید آنها چگونه بوده است؟
- ۵- عقیده علمای اهل سنت درباره وهابیت چیست؟
- ۶- جنایات وهابی‌ان چه بوده و هست؟
- ۷- کتاب‌هایی که در رد وهابیت نوشته شده چیست؟
- ۸- راهکارهای مقابله با این گونه فرقه‌ها چیست؟

سؤالات فرعی

- ۱- چرا وهابیت به این نام خوانده شدند؟
- ۲- بر بهاری کیست؟
- ۳- سلفیه یا سلفیون چه کسانی هستند؟
- ۴- زندگینامه و عقاید ابن تیمیه و محمد بن عبدالوهاب چگونه است؟
- ۵- ارتباط محمد بن عبدالوهاب با استعمار چگونه بود؟
- ۶- نقشه‌ای که استعمار برای به دام انداختن محمد بن عبدالوهاب کشید چه بود؟
- ۷- چه ارتباطی میان وهابیت و خوارج هست؟
- ۸- وهابیت در خدمت چه کسانی هستند؟

۹- موقعیت دینی ابن تیمیه نزد علمای اهل سنت چه بود؟ و چه کتاب‌هایی در رد او نوشته شد؟

۱۰- مخالفت علما و رهبران مذاهب اسلامی با عقاید محمد بن عبدالوهاب چگونه بود؟ کتاب‌هایی که در رد او نوشته شده چیست؟

۱۱- محورهای اصلی تعلیم و عقاید محمد بن عبدالوهاب و اتباعش چه هستند؟

۱۲- نظر و عقیده وهابیان درباره زیارت چیست؟

۱۳- دلایل جواز زیارت کدامند؟

۱۴- نظر علمای شیعه و اهل سنت درباره زیارت چیست؟

۱۵- دلایل جواز شفاعت خواهی کدامند؟

۱۶- طلب شفاعت در کلام علمای عامه چگونه بیان شده است؟

۱۷- شبهات وهابیت درباره شفاعت چیست؟

۱۸- دلایل جواز توسل در قرآن و سنت و سیره مسلمین و اقوال علما چگونه قابل بررسی است؟

۱۹- اشکالات وهابیان درباره توسل را چگونه پاسخ گو باشیم؟

۲۰- چرا و چگونه وهابیان به شهرهای مذهبی و اماکن تاریخی حمله می- کردند؟

۲۱- ارتباط گروه‌هایی مانند «طالبان» و «سپاه صحابه» با وهابیت چیست؟

۲۲- جنایات وهابیان در حال حاضر و در سال‌های اخیر را چگونه ریشه یابی

نماییم؟

اهداف و فواید تحقیق

با توجه به دشمنی وهابی‌ان با شیعیان و نفوذ در میان آنها به جهت تخریب عقاید و افکار شیعه نسبت به دین و شعائر اسلام و سست نمودن التزام و پایبندی آنها به تعالیم روح بخش اسلام و بی روح نشان دادن دستورات دین مبین پیامبر اسلام ﷺ این ضرورت احساس شد که با مطالعه زوایای مختلف این مسلک انحرافی با هدف شناسایی نحوه پیدایش و طرز تفکر آنها در همه مسائل به خصوص در رابطه با شعائر اسلامی و شناسایی عملکرد آنها در حوزه اجتماع و سیاست و آگاهی از خطرات آنها نسبت به مخدوش نمودن چهره ناب اسلام، راهکارهایی مناسب برای مقابله فردی و اجتماعی با این گونه اعتقادات باطل را بدست آوریم.

با امید به تحقق این هدف

«و به نستین»

پیشینه موضوع

نخستین کتابی که از طرف علمای اهل سنت بر عقاید محمد بن عبدالوهاب نوشته شد کتاب «فصل الخطاب فی الرد علی محمد بن عبدالوهاب» و نیز کتاب «الصواعق الإلهیه فی الرد علی الوهابیه» به قلم سلیمان بن عبدالوهاب، برادر محمد بن عبدالوهاب بود.

از دیگر کسانی که در رد وهابیان کتاب نوشته‌اند جناب احمد بن زینی دحلان مجتهد و مرجع تقلید مکه مکرمه است که وی کتابی به نام «الفتوحات الاسلامیه» و نیز کتاب «الفقه الوهابیه» را در این زمینه نگاشته است.^۱

علمای شیعه در نقد آراء و نظریات عبدالوهاب دوشادوش علمای اهل سنت کوشش‌های فراوانی انجام دادند و هر دو گروه به نحو پسنیدیده و نیکو، جهاد منطقی و علمی را آغاز نمودند.

و اما نخستین کتابی که از سوی علمای شیعه در مبارزه علیه عقاید باطل وهابیان نگاشته شد کتاب ارزشمند «منهج الرشاد» نوشته مرحوم شیخ جعفر کاشف الغطاء (متوفی ۱۲۲۸) است.

بعد از ایشان سید محسن الأمين العاملی با نوشتن کتاب «کشف الإرتیاب» بسیاری از حقایق را درباره این فرقه منحرف روشن ساختند و به طور مفصل و بسیار پر حوصله به شرح جنایات و تبه کاری‌های آنان پرداختند.^۲ علاوه بر جناب محسن الأمين، محمد جواد مغنیه و علامه امینی در کتاب‌های خویش عقاید

۱. به دلیل فزونی تعداد کسانی که از اهل سنت در رد محمد بن عبدالوهاب و اتباعش کتاب و ردیه نوشته‌اند، بخش مجزایی را به همین منظور در رساله گنجانده ایم.

۲. این کتاب ارزشمند را سید ابراهیم سید علوی ترجمه نموده‌اند و ما در طول تحقیق از آن بهره بردیم.

باطل آنها را مورد انکار قرار داده و به تحلیل و بررسی آنها و دفاع از عقاید حقه شیعه پرداخته‌اند.

حضرت امام خمینی رحمه الله علیه نیز در کتاب پراچ «کشف الاسرار» در این زمینه به بررسی مفصل و عمیق معنا و مفهوم شرک پرداخته و برداشت های وهابیان را رد کرده است.

درسی سال اخیر نیز دانشمندان و علمای شیعه تلاش بسیاری در این راه نمودند به خصوص حضرت آیت الله جعفر سبحانی که کتاب های بسیار تأثیر گذاری در سال های اخیر تألیف نمودند که در تبیین حقایق و نمایان شدن چهره واقعی وهابیان نقش بسزایی داشتند.

تعریف مفاهیم و اصطلاحات کلیدی تحقیق

مذهب

مذهب در لغت به معنی راه و روش و طریقه است^۱ و در اصطلاح علم کلام اسلامی، طریقه ای خاص در فهم مسائل اعتقادی، خاصه امامت که منشاء اختلاف در آن توجیه مقدمات منطقی و یا تفسیر ظاهر کتاب خداست، مانند مذهب شیعه امامی، اشعری، معتزلی و ماتریدی می باشد.^۲

۱. حسن عمید، فرهنگ فارسی عمید، ص ۱۰۷۱.

۲. لغت نامه دهخدا، ج ۱۳، ص ۲۰۰۷۶.

وهایت

وهایت در لغت به معنی وهاب بودن و بخشندگی است^۱ و در اصطلاح، پیروان محمد بن عبدالوهاب یکی از فرق اسلامی است که در نجد و حوالی آن ظاهر گردید و منسوب است به محمد بن عبدالوهاب. اساس کار این فرقه بر این است که صریح کتاب خدا و سنت پیغمبر را اخذ می‌کنند و آنچه را در کتاب و سنت نمی‌یابند، بدعت. زیارت قبور را منع می‌کنند و بنای بر قبور را حرام می‌دانند و آنچه را ساخته شده است، ویران می‌سازند. با برخی عادات نیز مبارزه می‌کنند از جمله کشیدن سیگار را حرام می‌شمارند. قهوه را حرام کرده بودند و سپس آن را مباح دانستند.^۲

این گروه خود را سلفی خوانند و گویند ما بر مذهب سلف صالح یعنی اصحاب پیغمبر می‌باشیم و نظریات دخیله بعدی را مانند آراء اشاعره و معتزله را باطل و مردود می‌شماریم.^۳

محمد بن سعود بزرگ خاندان آل سعود که از پیروان و طرفداران وهابیه بود با دولت عثمانی جنگید و والی مصر محمد پاشا آنان را به تسلیم واداشت و سپس حجاز و همه صحرای شبه جزیره عربستان را به سرکردگی عبدالعزیز آل سعود (پدر ملک سعود و ملک فیصل) به چنگ آوردند و همه قبور صحابه و تابعین و ائمه مسلمین را ویران کردند.^۴

۱. محمد معین، فرهنگ دکتر معین، ج ۴، ص ۳۶۲۷.

۲. لغت نامه دهخدا، ج ۱۰، ص ۲۳۲۵۳.

۳. معارف و معاریف، مصطفی حسینی دشتی، ج ۱۰، ص ۴۲۳.

۴. لغت نامه دهخدا، همان، ص ۲۳۲۵۳.

روش تحقیق

روش تحقیق این رساله به اعتبار هدف کاربردی است و به اعتبار موضوع دینی و عقلی می‌باشد و به اعتبار ماهیت و روش تاریخی و توصیفی است و روش جمع آوری اطلاعات کتابخانه‌ای و با بررسی اسناد و مدارک همراه بوده است. ساختار و محدوده تحقیق این تحقیق از پنج بخش تشکیل شده است:

- ۱- بخش کلیات یا طرح نامه تحقیق
 - ۲- چگونگی پیدایش وهابیت که متشکل از چند فصل می‌باشد.
 - ۳- نظر علمای اهل سنت درباره وهابیان.
 - ۴- عقاید وهابیان که دارای چند فصل می‌باشد.
 - ۵- جنایات وهابیان که در چند فصل تنظیم شده است.
- بخش‌های این تحقیق براساس سیرتاریخی و رابطه علت و معلولی تدوین شده و تقسیم‌بندی بخش‌ها و فصل‌ها به این ترتیب منطقی تراست و در فهم موضوع بیشتر کمک می‌کند، به علاوه سیر بوجود آمدن این مذهب را مرحله به مرحله توضیح می‌دهد و آن را مورد نقد و بررسی قرار می‌دهد.

مشکلات و موانع تحقیق

آنچه در این تحقیق به عنوان مشکل و مانع، سرعت و پیشرفت وصول به هدف را به حداقل رساند به شرح ذیل می‌باشد:

- ۱- محدودیت‌های بسیار (سیاسی، اجتماعی و...) جهت تحقیق میدانی و لمس کردن مشکل از نزدیک (مثل مصاحبه با افرادی که به وهابیت گرویده‌اند یا افرادی که برای وهابیان تبلیغ می‌کنند و یا به گونه‌ای با وهابیان ارتباط دارند، با توجه به این که این گونه افراد در منطقه و یا در شهر ما در حال فعالیت هستند).

۲- تراکم حجم پایان نامه ها نزد اساتید راهنما که تعداد محدودی هستند، باعث شد تا ما مدت طولانی درصاف مطالعه شدن فیش های تحقیق خود معطل باشیم و اتلاف وقت بسیاری عاید ما شود!

۳- غنی نبودن منابع کتابخانه ای برای استفاده همه جانبه طلاب. متأسفانه کتابخانه مدرسه علمیه الزهراء علیها السلام اهواز از داشتن بسیاری از منابع معتبر و دست اول بخصوص منابع عربی که برای یک مبلغ محقق جزء ضروریات می باشد. محروم می باشد درحالی که این منابع مانند: تاریخ طبری، تاریخ یعقوبی و... حتی در کتابخانه های عمومی شهر نیز یافت می شوند.

این درواقع مشکل عمده ای است که بسیاری از فارغ التحصیلانی که در حال پایان نامه نوشتن هستند با آن دست به گریبانند و برای یافتن منابع مورد نیاز خود باوجود محدودیت های اجتماعی و خانوادگی و... متحمل بسیاری مشکلات و مسائل هستند. (قابل توجه معاونت پژوهش و شورای عالی تحقیق مرکز مدیریت حوزه های علمیه خواهران!).